

- Δράσεις
- Παρουσιάσεις
- Συνεντεύξεις
- Ειδήσεις
- Εκδηλώσεις
- Νέα λήμματα & τεκμήρια

Ειδήσεις Φιλοβίβλων

15ΗΜΕΡΗ
ΕΚΔΟΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 6
1 Φεβρουαρίου 2023

www.aboutlibraries.gr

Πρωτόγραμμα
με μικρογραφική
παράσταση του Ιερού
Αυγουστίνου στο
σπουδαστήριό του. Ιερός
Αυγουστίνος, *De Civitate
Dei*, 1450 (Malatestiana
D.IX.1, φ. 15r).

Στο παρόν τεύχος αναγγέλλουμε δύο ακόμη τομείς της ιστορίας του βιβλίου στους οποίους θα εστιάσει ο ιστότοπος «Περί Βιβλιοθηκών»: την εικαστική απεικόνιση (σχεδιαγράμματα και μινιατούρες) στα χειρόγραφα και έντυπα βιβλία, αλλά και την εξέλιξη της στάχωσης, σε απόλυτη συνάρτηση με τη χρήση και τη μορφή των βιβλίων, από τους παπύρινους ρόλους σε κώδικες και τυπογραφημένες εκδόσεις.

Οι δύο αυτές θεματικές ενότητες τελούν υπό την επιστημονική επιμέλεια του κ. Αγαμέμνονα Τσελίκου, προϊστάμενου του Ιστορικού και Παλαιογραφικού Αρχείου και του Εργαστηρίου Συντήρησης Χειρογράφων του ΜΙΕΤ, και του κ. Κωνσταντίνου Χούλη, καθηγητή στο Τμήμα Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και προϊστάμενου του Εργαστηρίου Συντήρησης της Αποστολικής Βιβλιοθήκης του Βατικανού (2000–2004). Σημαντική επίσης είναι η συμβολή του βιβλιοδέτη και εκδότη Μπάμπη Λέγγα, ο οποίος έχει κυκλοφορήσει

και την περιοδική έκδοση *Βιβλιοαμφιάστης*, αφιερωμένη στην ιστορία της βιβλιοδεσίας.

Τέλος, παρουσιάζουμε τις καλλιτεχνικές και φιλοβιβλικές εκδόσεις της εικαστικού Μαρώς Βανδώρου, βασισμένες σε θέματα σχετικά με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

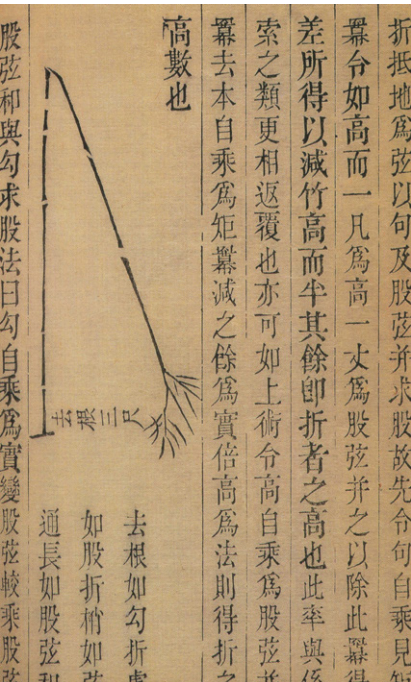

ΚΗΠΟΣ ΦΙΛΟΒΙΒΛΩΝ

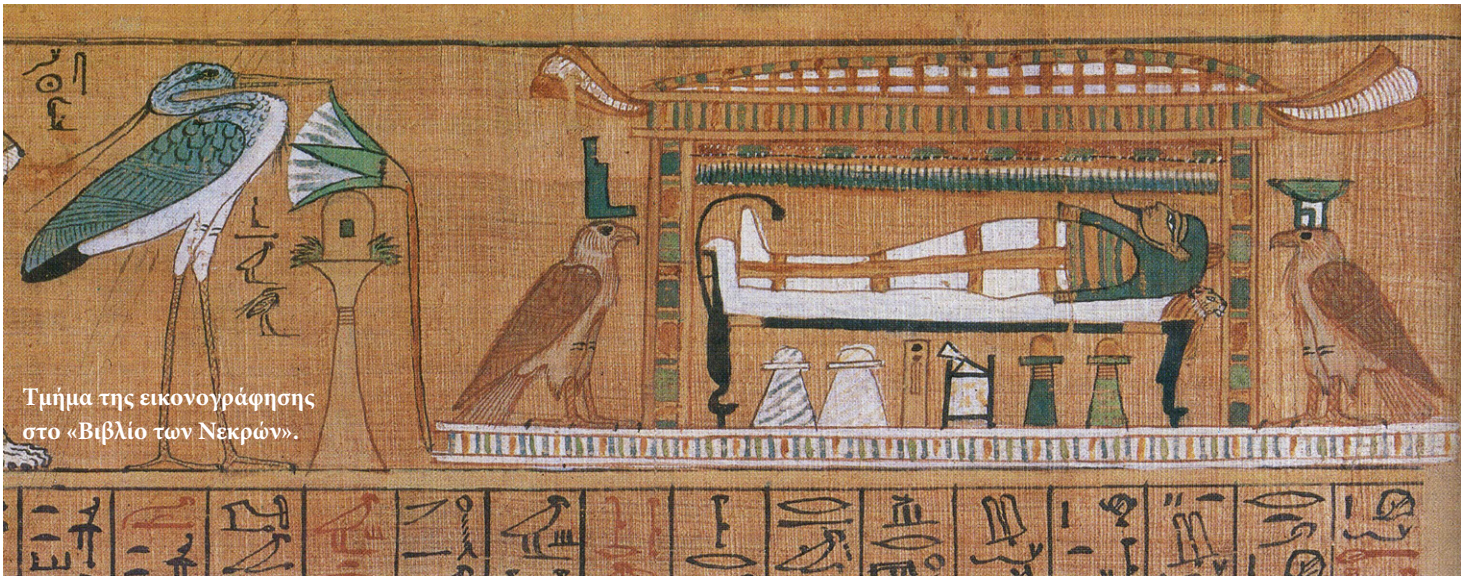
ΜΙΚΡΟ ΓΡΑΦΙΕΣ

ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ από 4.500 χρόνια, προτού εφευρεθεί η τυπογραφική τέχνη και εξασκηθεί συστηματικά αρχικά στη Γερμανία και στη συνέχεια στην Ιταλία, τη Γαλλία και σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη, οι μικρογραφίες-μινιατούρες και τα γραμμικά σχεδιαγράμματα στα παπύρινα βιβλία και στους κώδικες αποτελούσαν τα βασικά στοιχεία απεικόνισης και περιγραφής προσώπων και πραγμάτων, τα οποία συμπλήρωναν και επεξηγούσαν τα κείμενα. Η απαρχή της εικονογράφησης σε παπύρινα βιβλία ανάγεται στα χρόνια των αρχαίων βασιλείων της Ανατολής και κυρίως στη φαραωνική Αίγυπτο, που το παπύρινο βιβλίο ήταν σε χρήση από το 3000 π.Χ. — αν όχι νωρίτερα. Παράλληλα, στα βάθη της Ανατολής, εικονογραφημένα βιβλία άρχισαν να κυκλοφορούν και στην Κίνα, στις όχθες του Γιανγκτσέ και του Κίτρινου Ποταμού, κατά την περίοδο του μυθικού βασιλείου του Σία, το 2000 π.Χ.

Ένα από τα τεκμήρια της εικαστικής παράδοσης του βιβλίου είναι το Βιβλίο των Νεκρών, ο επονομαζόμενος Πάπυρος του Άνι: παπύρινο βιβλίο που καλλιγραφήθη-

Το πρόβλημα του σπασμένου μπαμπού, από το βιβλίο του Γιανγκ Χούι Σιανγκτσιέ, Τσιουτσάνγκ σουανφά (1261).

Τμήμα της εικονογράφησης στο «Βιβλίο των Νεκρών».

κε στην Αίγυπτο γύρω στο 1250 π.Χ., κατά τη διάρκεια της Δέκατης ένατης Δυναστείας του Νέου Βασιλείου δηλαδή. Προηγουμένως, γύρω στο 1650, πάντα στην Αίγυπτο, είχε συνταχθεί από τον γραφέα Αχμή ένα δοκίμιο με μαθηματικό περιεχόμενο, που εκθέτει προβλήματα και προσφέρει τις λύσεις τους: πρόκειται για τον γνωστό πάπυρο του Ριντ.

Στον Δυτικό κόσμο, εντοπίζονται από τον 3ο π.Χ. αιώνα εικονογραφημένα βιβλία από Έλληνες γραφείς, ιδιαίτερα κατά την ελληνιστική εποχή στην Αλεξάνδρεια, με περιεχόμενο μαθηματικό, γύρω από τις θεωρίες του Πυθαγόρα αλλά και ιατρικό, όπως τα γραπτά του Ηρόφιλου, *Ανατομία*, *Θεραπευτική πραγματεία*, που δεν διασώθηκαν, ωστόσο γνωρίζουμε την ύπαρξή τους

Ο πάπυρος του Ριντ, στον οποίο το πρόβλημα που εικονίζεται είναι η εύρεση του εμβαδού ενός τριγωνικού κομματιού εδάφους.

από εκδόσεις μεταγενέστερων. Επίσης, δεν πρέπει να παραβλέπουμε και τις εικονογραφήσεις που ενδεχομένως περιείχονταν στη *Μυθιστορία του Μεγάλου Αλέξανδρου*, του Καλλισθένη του Ολύνθιου, η οποία περιλαμβάνεται σε 12 βιβλία και εκδόθηκε συστηματικά στη Δύση και στην Ανατολή, έως τα τέλη της βυζαντινής περιόδου.

Η τέχνη της μικρογραφίας πέρασε από τους Έλληνες στους Ρωμαίους, οι οποίοι την εξέλιξαν στο παπύρινο βιβλίο και με άλλες καινοτομίες, όπως τη στάχωση. Πιο συστηματικά η εικονογράφηση του βιβλίου άρχισε να εμφανίζεται από την εποχή που ο κώδικας αντικατέστησε τον παπύρινο ρόλο στην Ανατολική και Δυτική ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Καθ' όλη τη διάρκεια των Μεσαιωνικών χρόνων, από τα τέλη του 4ου αιώνα έως τα

«Η ιστορία του Μεγάλου Αλεξάνδρου». Εικονογράφηση σε αρμενικό χειρόγραφο του 14ου αιώνα (ms San Lazzaro 424).

τέλη του 14ου αιώνα μ.Χ. στοιχεία της καθημερινότητας απεικονίζονται σε μικρογραφίες, όπως λ.χ. άνθρωποι εν ώρα εργασίας, εικόνες μαχών, εσωτερικά και εξωτερικά ανακτόρων και καθεδρικών ναών, όπως και εικόνες από την άσκηση της ιατρικής τέχνης.

Η απεικόνιση προσώπων (οποιοδήποτε κοινωνικού ή επαγγελματικού επιπέδου), γεγονότων και αντικειμένων εισάγει τον αναγνώστη στο περιβάλλον που παραπέμπει το κείμενο συμβάλλοντας στην κατανόησή του, ενώ ταυτόχρονα δημιουργεί μια ακολουθία συνειρμικών εικόνων με ανάλογη δυναμική.

Από την πλευρά της εξειδικευμένης παρατήρησης, η μελέτη και η προσπάθεια του να διαβάσει κανείς μια εικόνα πίσω από την εικόνα και να θελήσει να ανιχνεύσει τις διαδρομές του νου που ακολούθησε ο δημιουργός είναι ακριβώς αυτή η δελεαστική λειτουργία της

Μεσαιωνικό χειρόγραφο που απεικονίζει αφαίμαξη με αιχμηρό εργαλείο.

προβολής των εικονογραφημένων χειρογράφων και βιβλίων.

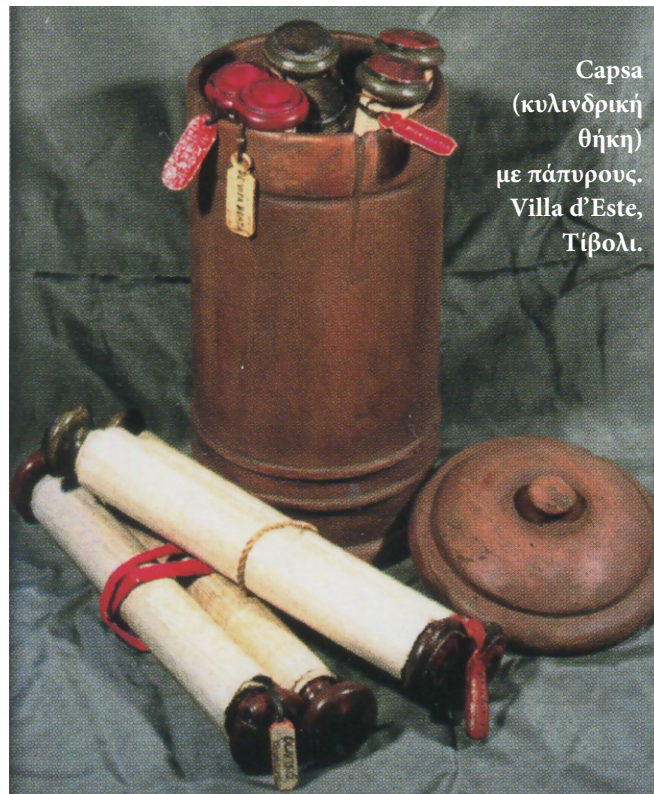
Αυτό που προσφέρεται με το πρόγραμμα του «Περί Βιβλιοθηκών» είναι ακριβώς η πρόκληση να προχωρήσει κανείς πέρα από το αυτονόητο και το επιφανειακό, να δει λεπτομέρειες, να συγκρίνει, να ερμηνεύσει, να παρακινηθεί να αντιδράσει, να μάθει και να αναδημιουργήσει. Το «Περί Βιβλιοθηκών» έχει πολλά και ποικίλα δέντρα με παντοειδείς καρπούς γνώσης, από τους οποίους κανένας δεν είναι απαγορευμένος. Αρκεί κάποιος να θέλει να διαλέξει, να δοκιμάσει, να τολμήσει να γνωρίσει μυστικά και ανεξιχνίαστα μονοπάτια του ανθρώπινου μυαλού μέσα από μια εικόνα ή ένα σχέδιο ή ένα πρωτόγραμμα. Η πόρτα είναι ανοιχτή, Εισέλθετε.

ΠΕΡΙ ΣΤΑΧΩΣΗΣ

ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΣΥΝΙΣΤΟΥΝ το αντικείμενο-βιβλίο είναι εκ φύσεως φθαρτά και άρα προϋποθέτουν την ύπαρξη μιας επιστήμης, αυτής της συντήρησης, που αφενός, θα διερευνήσει την κατάσταση διατήρησης και τον βαθμό γήρανσης των υλικών, θα γνωματεύσει και θα διαγνώσει την παθολογία τους, εξηγώντας τη συμπεριφορά, τα φαινόμενα διάβρωσης και αλλοίωσης των υλικών, προτού αφετέρου, επιχειρηθούν επεμβάσεις που θα εξασφαλίσουν τη συνέχεια και θα στοχεύουν στη διάρκεια του αντικειμένου. Η συντήρηση, συνεπώς, αποτελεί ένα εν δυνάμει αναλυτικό εργαλείο για την καλύτερη γνώση του υλικού πολιτισμού.

Κατά τη ρωμαϊκή εποχή, καθιερώθηκαν δερμάτινες θήκες, οι οποίες προορίζονταν ακριβώς για τη μεταφορά και αποθήκευση των πατύρων (επίσημων εγγράφων), στους οποίους προστίθενται και σίλλυβοι, δηλαδή τεμάχια περγαμηνής με τίτλους που προσδιόριζαν το περιεχόμενό τους. Να σημειώσουμε εδώ ότι, από τον 4ο μ.Χ. αιώνα άρχισε να χρησιμοποιείται ως υπόστρωμα του κειμένου η περγαμηνή και πιο συστηματικά από τον 5ο αιώνα, οπότε αλλάζει και η μορφή του βιβλίου από ρολό σε κώδικα.

Η μέριμνα για προστασία των πατύρινων ρόλων από τη συχνή χρήση τους και από τις επικρατούσες καιρικές συνθήκες, κυρίως την υγρασία, ανάγεται στις αρχές της ελληνιστικής εποχής με αναφορές για το σχολιασμένο

Capsa
(κυλινδρική
θήκη)
με πάπυρους.
Villa d'Este,
Τίβολι.

αντίγραφο της *Ιλιάδας* του Ομήρου (την εκ του *νάρθηκος*), το οποίο επιμελήθηκε ο Αριστοτέλης και αφιέρωσε στον Μέγα Αλέξανδρο. Προφανώς την εποχή εκείνη χρησιμοποιούσαν κάποιας μορφής προστατευτικές θήκες από δέρμα, ξύλο ή και μάρμαρο για τα βιβλία που προορίζονταν για τα μέλη της βασιλικής οικογένειας και άλλους επίσημους.

Η βιβλιοδεσία, η κατά τους βυζαντινούς στάχωση, δημιουργείται με πρωτεύοντα στόχο την κάλυψη και την προστασία του περιεχόμενου του βιβλίου και γίνεται ουσιαστικά ο φύλακας άγγελος του κειμένου. Προο-

ρισμένη να δέχεται και να αντέχει στις απανωτές ριπές από την έντονη και παρατεταμένη χρήση του βιβλίου, να ανθίσταται σθεναρά στην ανθρώπινη απροσεξία και την αμέλεια, άλλαξε πολλές φορές στο πέρασμα των χρόνων μορφή και δομή. Η σύνθετη κατασκευή, ιδιαιτέρως των μεσαιωνικών βιβλιοδεσιών, έχει παραλληλιστεί από τον Ουίλλιαμ Μόρρις με την πολυπλοκότητα της κατασκευής των μεσαιωνικών κτιρίων. Η συνεισφορά της βιβλιοδεσίας στη χρονική διάρκεια των κειμένων σύντομα αναγνωρίζεται και ο ρόλος της αναβαθμίζεται σε φορέα αισθητικών αξιών. Τα γνωστότερα υλικά οργανικής και ανόργανης προέλευσης χρησιμοποιούνται και υποτάσσονται, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, στη δημιουργία των βιβλιοδεσιών. Δεν υπάρχει υλικό που να μην έχει χρησιμοποιηθεί, σε διάφορες εποχές και σε διάφορα γεωγραφικά πλάτη, για να περιβάλλει και να αναδειξει το κείμενο. Οι βιβλιοδέτες, οι βιβλιοαμφιάστες κατά μία υστεροβυζαντινή ορολογία, δημιουργούν περίτεχνα δείγματα υψηλής αισθητικής, μάρτυρες της τεχνικής τελειότητας σε αρμονία με το πνευματικό περιεχόμενο. Προς αυτή την κατεύθυνση συνέβαλαν και οι κτήτορες των βιβλίων, συχνά με διάθεση επίδειξης και ενίοτε ανθρώπινης ματαιοδοξίας.

Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της βιβλιοδετικής παραγωγής του ελληνικού χώρου είναι η επιρροή που δέχτηκε τόσο από την ισλαμική τέχνη όσο και από τις ευρωπαϊκές τάσεις. Κατά την οθωμανική κυριαρχία η βιβλιοδεσία των ελληνικών βιβλίων δανείζεται διακοσμητικά στοιχεία από την Ανατολή, ενώ τα έντυπα βιβλία που μεταφέρονται στην Ελλάδα από την Ευρώπη αντανakλούν τα ευρωπαϊκά στυλ της κάθε εποχής. Οι δυτικού τύπου και οι ισλαμικές βιβλιοδεσίες θα καθορίσουν την πορεία της βιβλιοδεσίας στον ελληνικό χώρο για ένα μεγάλο διάστημα της μεταβυζαντινής εποχής. Οι βιβλιοθήκες που συγκροτούνται την εποχή του Νεοελληνικού Διαφωτισμού αντικατοπτρίζουν αυτήν ακριβώς την ιδιομορφία επιρροών στη μορφολογία των βιβλιοδεσιών τόσο από την Ανατολή όσο και από τη Δύση.

Η περίοδος της ιταλικής Αναγέννησης χαρακτηρίζεται από το έντονο ενδιαφέρον για το βιβλίο είτε αυτό είναι χειρόγραφο είτε έντυπο. Ελληνικά κλασικά χειρόγραφα που έχουν μεταφερθεί στην Ιταλία και σ' όλη την Ευρώπη από την πρωτεύουσα και τις επαρχίες της βυζαντινής αυτοκρατορίας θα δημιουργήσουν ένα ιδιότυπο στυλ βιβλιοδεσίας την «alla greca». Η ασυνήθιστη όψη των βυζαντινών βιβλιοδεσιών που συρρέουν κατά εκατοντάδες στον δυτικό κόσμο, θα εμπνεύσει μια μίμηση των εξωτερικών δομικών χαρακτηριστικών των βιβλίων, ενώ τα μεσαιωνικά διακοσμητικά μοτίβα

(δικέφαλοι αετοί, τετράποδα, πτηνά και φανταστικά δημιουργήματα), θα παραχωρήσουν τη θέση τους σε μια νέα θεματολογία που επιβάλλει το γούστο των συλλεκτών και των μαικήνων που αρχίζουν να εμφανίζονται ακριβώς αυτήν την εποχή. Η πορεία της βιβλιοδεσίας θα εξελιχθεί παράλληλα και πιστά με τα μεγάλα αισθητικά ρεύματα που δημιουργήθηκαν στην Ευρώπη τους επόμενους αιώνες.

Μεταβυζαντινή
βιβλιοδεσία.
Διακόσμηση
με χρυσотυπία
και κεντρική
παράσταση
Ανάστασης.
(Φωτ. Αγ.
Τσελίκας), περ.
Βιβλιαμφιάστης,
Αθήνα 1999.

Βυζαντινή
βιβλιοδεσία από την
Κωνσταντινούπολη.
Διακοσμητική
σύνθεση με
ορθογώνια ομόκεντρα
πλαίσια και σφαγίδες.
Διακρίνονται στις
γωνίες τα ίχνη από
τα κεφαλόκαρφα.
Βιβλιοθήκη
Βατικανού, περ.
Βιβλιαμφιάστης,
Αθήνα 1999.

Σχεδιαστική απεικόνιση
διαφόρων μορφών βιβλίου:
σώμα πινακίδων σε μορφή
βιβλίου, πατύρινοι κύλινδροι
και πατύρινοι κώδικες, σε
χειρόγραφο του 15/16ου
αιώνα. «Italia», Βιβλιοθήκη του
Βατικανού, Vat. lat. 3715.

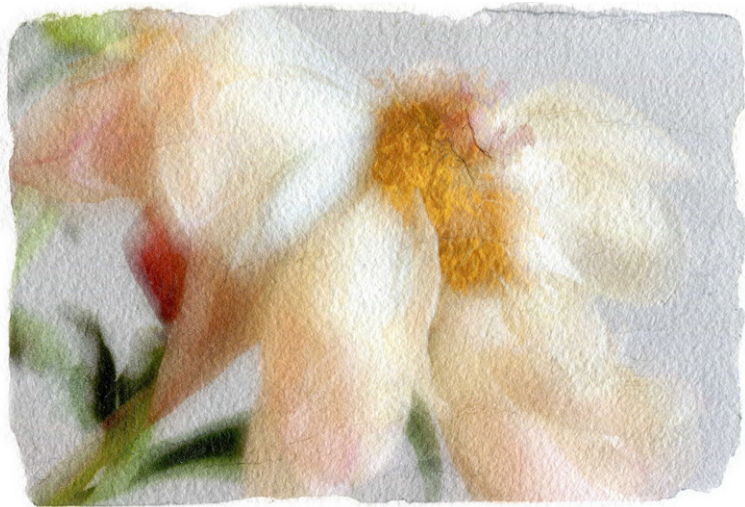

ΜΑΡΩ ΒΑΝΔΩΡΟΥ

Η ΜΑΡΩ ΒΑΝΔΩΡΟΥ είναι εικαστικός, που ζει και εργάζεται στην Καλιφόρνια. Έχει ισχυρό διεπιστημονικό υπόβαθρο, με σπουδές στις εικαστικές τέχνες, στον σχεδιασμό διάδρασης, στη λογοτεχνία, στην ψηφιακή τεχνολογία και στην τεχνολογία πληροφορικής.

Το έργο της διερευνά τη διαδικασία της μεταμόρφωσης μέσα από εγκαταστάσεις πρωτότυπου φωτογραφικού υλικού, γραπτά κείμενα και ειδικές εκδόσεις-λευκώματα. Χρησιμοποιεί βίντατζ φωτογραφικές μηχανές φιλμ, σπάνια χειροποίητα χαρτιά από την Ιαπωνία και τη Δύση και φωτογραφική εκτύπωση πλατίνας / παλλαδίου. Για τις εγκαταστάσεις της παρουσιάζει τις πλατινοτυπίες χωρίς πλαίσιο να αιωρούνται με μεταξωτές κλωστές από τις οροφές των χώρων έκθεσης. Τα βιβλία της συνδυάζουν τις πλατινοτυπίες, μονοτυπίες ή υδατογραφήματα με κείμενα σε ειδικές κατασκευές και βιβλιοδεσίες, συχνά σε περγαμνή (manuscript quality calf vellum). Οι εκθέσεις της έχουν αφετηρία τις έννοιες του εύθραυστου, του φευγαλέου και του ευάλωτου.

Με βαθιά αγάπη για τους μύθους και τα αρχέτυπα της πολιτιστικής της κληρονομιάς, η Βανδώρου επιστρέφει επανειλημμένα σε ιερούς αρχαιολογικούς χώρους για να εξερευνήσει τη θεματολογία της μεταμόρφωσης, της ενσυναίσθησης και της παροδικότητας, με εξέχουσα έμφαση στις γυναικείες μορφές, όπως η Περσεφόνη, οι γυναίκες των Ορφικών μυστηρίων και η Σαπφώ. Ο σκηνικός χώρος και το εικαστικό λεξιλόγιο των αφηρημένων εννοιών του έργου της (θλίψη, άλγος νόστου, το αγνό της προθέσεως, μεταμόρφωση) επικαλούνται σύμβολα και αρχέτυπα από τις ελληνικές της ρίζες. Έχει ήδη παρουσιάσει δύο ολοκληρωμένες ενότητες μιας τριλογίας, στην οποία έχει αφιερώσει τα τελευταία χρόνια της δραστηριότητας της, σε έξι ατομικές εκθέσεις στην Ευρώπη και στις Ηνωμένες Πολιτείες καθώς και σε έξι εκδόσεις καλλιτεχνικών βιβλίων (*Persephoneia* [Περσεφονεία], *Thereafter* [Επέκεινα], *Persephone's Chamber* [Το Δώμα της Περσεφόνης], *A*

Από την έκδοση: Μαρώ Βανδώρου, *Thereafter* [Επέκεινα], 2015.

Book of Whispers [Ψίθυροι], *Longing* [Άλγος Νόστου] και *Sappho* [Σαπφώ]).

Το έργο της Βανδώρου περιλαμβάνεται σε ιδιωτικές και δημόσιες συλλογές στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ευρώπη, μεταξύ των οποίων: η Βιβλιοθήκη του Κογκρέσου, το Ερευνητικό Ινστιτούτο Getty, η Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού (Βιβλιοθήκη François Mitterrand), το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, η Ωνάσειος Βιβλιοθήκη, τα Φωτογραφικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη, το Ίδρυμα Ι.Φ. Κωστόπουλου, τα Αρχεία του Ιδρύματος S&R Evermay στην Ουάσινγκτον, οι Ειδικές Συλλογές Σπάνιων και Συλλεκτικών Βιβλίων στο Smith College, το UCLA (Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνια, Λος Άντζελες), το Πανεπιστήμιο της Ουάσινγκτον στο Σιάτλ, το Πανεπιστήμιο της Αριζόνα, το Πανεπιστήμιο της Γιούτα, καθώς και τα Πανεπιστήμια Πρίνστον, Στάνφορντ και Γέιλ.

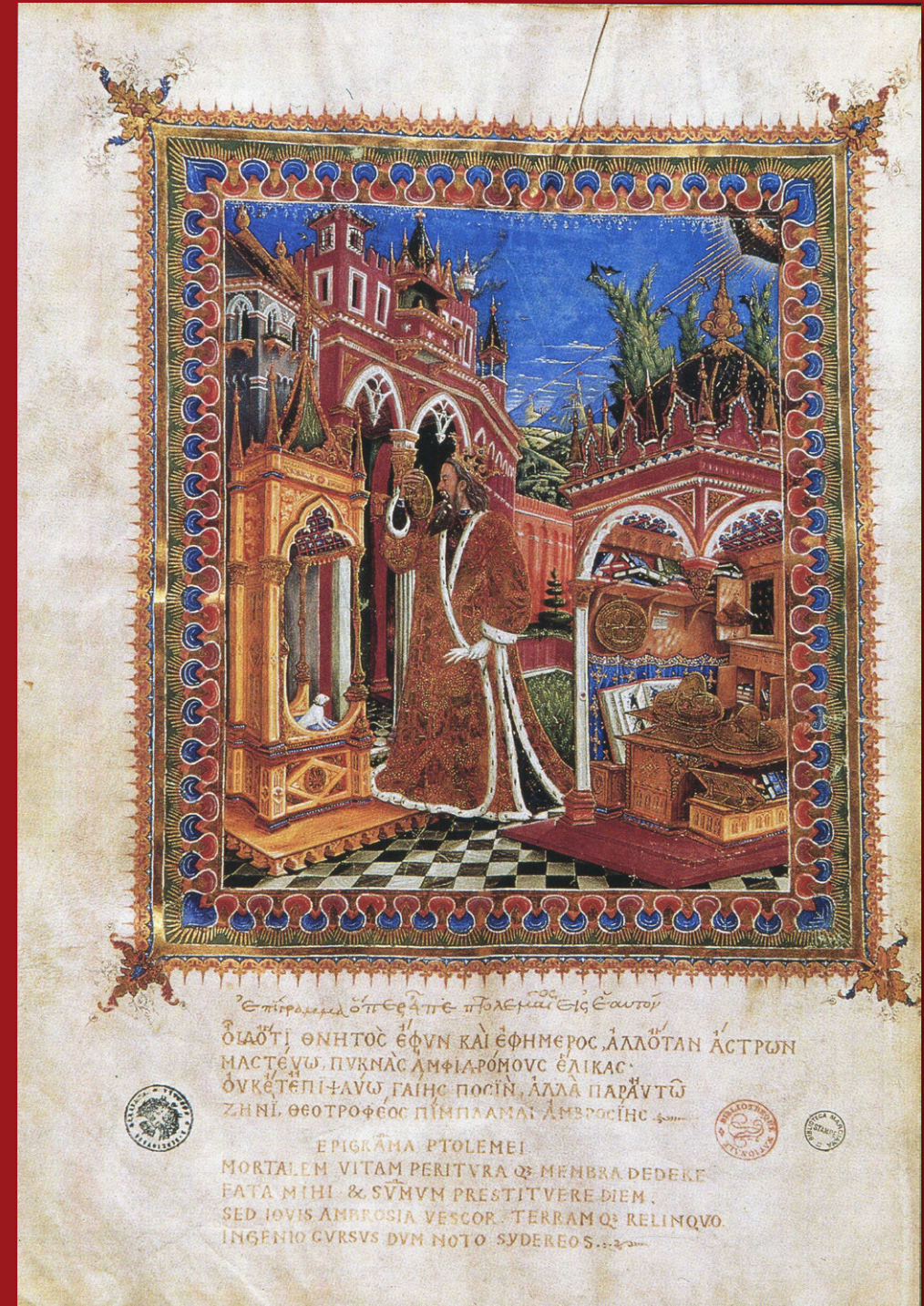
Το έργο της παρουσιάζεται αναλυτικά στον ιστότοπο Atelier Vandorou, ο οποίος είναι οργανωμένος σε τρεις μεγάλες ενότητες: Εκδόσεις, Portfolios, Δημιουργία.

Αυτές οι εικόνες και τα δοκίμια από επιλεγμένα έργα απεικονίζουν την ισορροπία της Βανδώρου μεταξύ των ιδιοτήτων της καλλιτέχνης-δημιουργού και της ερευνήτριας-μελετήτριας, καθώς, μέσω της δημιουργίας της, αποτρέπει φόρο τιμής στην πολιτιστική της κληρονομιά. Ο διάλογος μεταξύ των κλασικών και της εικαστικής ή γραπτής έκφρασης είναι πάντα παρών, ενώ ο βαθμός ορατότητάς του καθορίζεται από την υπόσταση και τις αισθητικές απαιτήσεις του εκάστοτε έργου.

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ *Ειδήσεις Φιλοβιβλίων*

- παρουσίαση υλικού από τη θεματική «Πρόσωπα» του «Περί Βιβλιοθηκών», όπου σκιαγραφούνται διάφορες προσωπικότητες από τον χώρο των γραμμάτων και των επιστημών που συνέβαλαν με τον τρόπο τους στην ιστορική πορεία της εξέλιξης του θεσμού των συλλογών γραπτών κειμένων και των βιβλιοθηκών, αλλά και της γνώσης γενικότερα.

ΑΠΟ ΤΑ ΑΝΘΗ ΤΟΥ ΚΗΠΟΥ

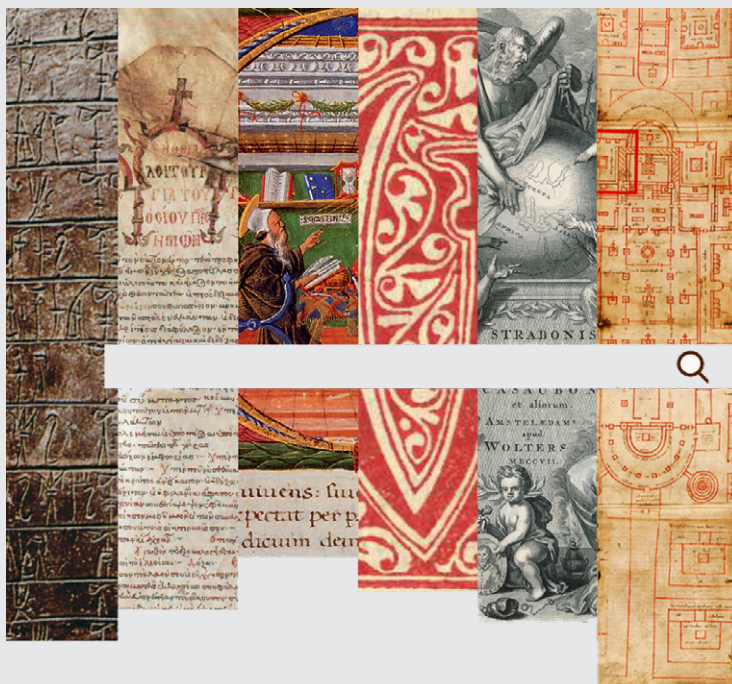

Χειρόγραφο φύλλο σε περγαμνή κώδικα του 15ου αιώνα, που φυλάσσεται στη Μαρκιανή Βιβλιοθήκη και περιέχει τη *Γεωγραφία* του Κλαύδιου Πτολεμαίου. Πρόκειται για χειρόγραφο σπάνιας ομορφιάς και πρωτοτυπίας, γραμμένο από τον Ιωάννη Ρώσο κατά παραγγελία του καρδινάλιου Βησσαρίωνα. Στη μικρογραφία απεικονίζεται ο Κλαύδιος Πτολεμαίος με αστρολάβο (Marciana Gr. Z. 388, φ. 6v).

ΠΕΡΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΩΝ

www.aboutlibraries.gr

Χρήσιμες διευθύνσεις

Περί Βιβλιοθηκών - [aboutlibraries.gr](http://www.aboutlibraries.gr)

<http://www.aboutlibraries.gr>

Κήπος Φιλοβιβλων

<https://www.aboutlibraries.gr/libraries/kipos.jsp>

Λεξιλόγιο «Είδος» στο [Semantics.gr](http://www.semantics.gr)

<https://www.semantics.gr/authorities/vocabularies/libraries-resourceGenre/vocabulary-entries>

Atelier Vandorou

<https://www.ateliervandorou.com/>

Μικρογραφίες στο Περί Βιβλιοθηκών

Επικοινωνήστε μαζί μας

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ (ΕΚΤ)

Ζεφύρου 56, 17564 Παλαιό Φάληρο

aboutlibraries@ekt.gr | www.ekt.gr

ΚΗΠΟΣ ΦΙΛΟΒΙΒΛΩΝ

Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία

Μουρούζη 12, 10674 Αθήνα

libraries@otenet.gr